

B

18 HULLER OG
2.000 HJORTE

Rejseliv

I Mandelas celle
på Robben Island

Business

At designe logoer handler
om troværdighed

Berlingske

GRUNDLAGT 1749
AF E. H. BERLING

BERLINGSKE.DK

Lørdag 04.08.2018 | 4 sektioner | kr. 39,00 | Uge 31 | Nr. 216

Stigningen i boligpriser flytter til Københavns omegns- kommuner

En pensionskasse og økonomer med milliarder på spil på boligmarkedet forventer de kommende år store stigninger i seks kommuner omkring København. Lejlighedspriserne i de seks kommuner er steget med op til 70 pct.

BUSINESS . 08

NYHEDER . 04

KAMPEN OM
LANDEVEJENE:
MÆNDENE I LYCRA
MOD BILISTERNE

Regeringen vil give politiet adgang til flere private oplysninger

Hvor går grænsen for, hvad vi skal afgive af private oplysninger til staten? Det spørgsmål bør vi tage alvorligt, mener eksperter, efter at regeringen har foreslået at give politiet adgang til oplysninger om vores rejsemønstre. »Advarselslamperne blinker nu,« siger vicedirektør i tænketanken Justitia Birgitte Eiriksson.

NYHEDER . 08

Google bøjer sig for Kinas krav om censur

For otte år siden besluttede Google, at det skulle være slut med at bøje sig for de kinesiske myndigheders krav om censur, og forlod Kina. Men 750 millioner kinesiske internetbrugere vejer tungt, og Google udvikler nu en app, der kan tilbyde censurerede søgninger til kinesiske brugere.

NYHEDER . 18

HOTELLER MED
CHARME OG
STIL PÅ DE
BEDSTE ADRESSER

ARP-HANSEN.DK

ARP-HANSEN HOTEL GROUP
COPENHAGEN

GARANTI FOR KOLD ROSÉ OG KØLIG BRISE

NU ER VEJRET
INGEN
UNDSKYLDNING

KRONBORG SLOT
1. - 17. AUGUST

BESTIL NU PÅ
HAMLETSCENEN.DK

SHAKESPEARE
FESTIVAL 2018

Den fortryllende Amalikyst

Med halvpension og spændende udflytter

Afrejse fra København på udvalgte
dage i september og oktober 2018.

Fra KUN
7.795,-
Pris pr. person i delt
dobbeltværelse.

Se hele programmet på
berlingskeshop.dk/kyst

BerlingskeShop

Der tages forbehold for stavefejl og udskiftninger

Rejseliv

Gys og fængslende historier i Mandelas forførende Kapstad **10**

04 | **Bolivia**
Dødens Landevej
er ikke for de sarte

08 | **Schweiz**
Aktiv ferie i
skønne Valais

16 | **Kroatien**
Få energien
tilbage på Vis

Det bedste af Tenerife

Vi har sammensat en skøn ferie hvor du har dansk rejseleder med på turen. Vi har ophold i suite på flot og godt beliggende 4-stjernet hotel, på den nordlige del af Tenerife ved Puerto de la Cruz, som er en af Tenerifes ældste og mest charmerende badebyer. Du har inkluderet helpension og 2 spændende halvdagsudflugter.

Afrejse fra København på udvalgte dage fra november 2018 til og med marts 2019

Husk at oplyse koden **BMSHOP** for at få dette tilbud.

Fra KUN
➔ 5.995,-

Pris pr. pers. i delt
dobbeltværelse

Se hele programmet og book rejsen på berlingskeshop.dk/rife eller kontakt Best Travel på tlf.: 70 20 98 99

Berlingske Shop

FÆNGSLENDE

'Hvor byen møder havet', er Albert & Victoria Waterfronts slogan. Herfra har man en flot udsigt over byen og Taffelbjerget. Fotos: Jakob Øster og Tommy Frahm Andersen

E OPLEVELSER I MANDELAS HJEMLAND

I Sydafrika kan du tilbringe en stor del af din tid bag tremmer. På fængselsøen Robben Island, hvor Mandela sad indsat, eller nedsunket i et bur omgivet af store hvide hajer.

Af Jakob Øster rejseliv@berlingske.dk

Kun en sagte vind blæser, som vi skuer ud over havet ikke langt fra Afrikas sydspids. Det normalt så oprørte hav er næsten blikstille. Færgen foran os, der snart sætter kursen mod Robben Island, ligger bomstille i det rolige vand. Her nær kontinentets sydligste punkt kolliderer Atlanterhavet ellers med Det Indiske Ocean, hvilket normalt forårsager høje bølger. Men i dag kan søsygepillerne heldigvis blive i lommen. Vi befinder os ved Albert & Victoria Waterfront - Kapstadens ikoniske havnepromenade. Tre daglige færger sætter herfra kursen mod fængselsøen, hvor Nelson Mandela i en stor del af sit liv sad indespærret.

Selv når bølgerne som i dag er små, er strømforholdene omkring øen vanskelige. Flere skibe er gennem tiden forlist på øen med den mørke fortid, som vi snart efter med en moderne færge sætter kursen imod. Indtil 1991 var det verdenskendte 'maximum security'-fængsel på øen stadig operationelt. Fængslets indsatte var især politiske fanger, og ikke mindre end tre senere sydafrikanske præsidenter

- Mandela, Motlanthe og Zuma - sad indespærret her på forskellige tidspunkter i løbet af apartheidstyret. Landsfaderen med xhosa-kælenavnet Madiba tilbragte de første 18 af sine i alt 27 år i fængenskab i en lille celle her på øen.

"Turen er aldrig lang, når destinationen er frihed", står der på siden af den bus, der snart efter fragter os rundt på øen. Jeg spekulerer lidt over, om det er et udsagn, Mandela, hans ukuelige overbærenhed til trods, ville have været enig i. Vi besigtiger kalkbruddet, hvor fangerne under den næsten evigt brændende sol brød kalk med deres bare hænder. Ikke langt derfra passerer vi fængslets uhyggelige nabo: kirkegården, der tilhørte øens koloni for spedalske. I dag er her fredeligt og rart. Et par buttede pingviner fra øens pingvinkoloni vralter adstadigt omkring. Solen skinner, og det er næsten umuligt at fornemme de lidelser, øens fanger har måttet gennemleve, og den urimelige pris, de har betalt.

Vores guide på rundturen inde i selve fængslet er en tidligere indsat. Bemærkelsesværdigt blottet for følelser fortæller han sobert og faktuel om tiden i fængslet - om, at man kun måtte få 12 breve om året, om censuren, om straffearbejdet i kalkbruddet og om fangevogterne. »Jeg er meget inspireret af Mandela og forsøger ikke at være bitter,« siger han til sidst. I modsætning til på så mange andre af verdens museer får vi ikke kun fortalt stedets historie på plancher eller bandede optagelser. Vi får den fortalt ansigt til ansigt af et menneske af kød og blod. Af en mand, der kender stedet alt for indgående.

Hvor byen møder havet

Vi vender tilbage til Cape Town, som med sin placering mellem bjerge og hav må være en af verdens smukkeste beliggende byer. På steder

På landet i Sydafrika er det let at køre, og vejene er gode.

er udsigten så god som fra Victoria & Albert Waterfront. Et faktum, der naturligvis ikke er forbigået havnens mange restaurationsejeres opmærksomhed: 'Hvor byen møder havet', lyder havnefrontens officielle slogan. Det er et godt sted at fordøje dagens mange indtryk, og her kan du, mens solen går ned, nyde frisk-fanget fisk, en god bøn eller bare en kop kaffe med udsigt til pramme og lystbåde foran smukt restaurerede træhuse, alt sammen med Cape Towns ikoniske Taffelbjerg i baggrunden.

Taffelbjerget - lokalt Table Mountain - hedder sådan, fordi bjergets top er flad som en bordplade. Når skyer driver ind og dækker toppen, siger de lokale, at 'bordet har fået dug på'. Det er populært at bestige det cirka 1.000 meter høje bjerg og gå den næsten tre kilometer

Mandelas celle, hvor han var indsat i 18 af de 27 år, hans fængenskab varede.

lange tur oppe på den flade top mellem klippeformationerne Djævlens Spids i øst og Løvens Hoved i vest. I modsætning til de fleste andre turister, der vælger den noget mere magelige svævebane, bruger jeg et par dage senere en formiddag på selv at gå op og ned ad det stejle bjerg.

Selv om udsigten fra Taffelbjerget er fortrinlig, kan landskabet set herfra ikke måle sig med det, som vi senere oplever, da vi i vores lille lejebil lægger vejen forbi Kap det Gode Håb. Det er en uforligneligt smuk køretur langs

Kaphalvøens forrevne kystlinje på turen mod Kap det Gode Håb.

Man skal ikke være modig og stikke en arm ud af buret. Foto: Tommy Frahm Andersen

En elefant krydser vejen kort foran vores bil i Kruger National Park.

Vi er ikke den eneste hajtursbåd på havet denne morgen. Her en lidt mindre båd med det karakteristiske bur spændt bagpå.

Rejseinfo

Transport: Fly til Cape Town fra Kastrup koster fra 4.500 kr. retur. Billeje i Sydafrika er særdeles billigt, og vejnettet er glimrende. En lille bil kan lejes for helt ned til 100 kr. pr. dag. Kørsel i Sydafrika er let og rimeligt sikkert, så længe man tager visse forholdsregler.

Ophold: Dobbeltværelser på udmærkede hoteller fås fra 200 kr. pr. nat i de større byer.

Bedste rejsetidspunkt: Sydafrika kan besøges året rundt. Det er køligst og tørrest fra april til september med dagtemperaturer omkring 20 grader i Cape Town og omkring 27 grader i Kruger. Hvidhajer ses bedst fra juni til september. De sydlige rethvaler kan typisk ses mellem maj og december.

Her kan du dykke med store hvide hajer:

Gansbaai, Sydafrika – Shark Alley nær Gansbaai er kendt for sin store koncentration af hvidhajer. Vandet her er dog typisk grønligt og grumset af fiskefoder og fiskeolie, så sigtbarheden er ikke i top. En dagstur fra Cape Town koster typisk omkring 1.400 kr. pr. person. De fleste udbydere tilbyder en ny tur gratis, hvis man skulle være så uheldig ikke at se hajer.

den forrevne, solbeskinnede kyst ned til spidsen af Kaphalvøen. Vejene rundt omkring i Afrika byder ud over smuk natur også på mange sjove vejskilte, der advarer om alskens eksotiske dyr, der kan finde på at krydse vejen: elefanter, vildsvin og giraffer. Men da vi passerer den lille, hyggelige Simon's Town, ser vi alligevel et vejskilt, vi ikke har set før: Et billede af en tyk, lille pingvin signalerer, at man skal tage sig i agt for ikke at ramme en af områdets omvandrende brillepingviner. Kort efter passerer vi Boulders Beach, som huser en af det afrikanske fastlands ekstremt få tilbageværende pingvinkolonier, hvilket forklarer placeringen af det overraskende skilt.

Til sidst ender vejen ved Kap det Gode Håb, Kaphalvøens sydligste punkt. Før vi kom her til, troede jeg fejlagtigt, at stedet udgjorde Afrikas sydspids. Et grundigere kig på kortet afslører imidlertid, at Afrikas sande sydligste punkt hedder Kap Agulhas og ligger på den anden side af False Bay omkring 150 kilometer længere østpå. Men det er stadig hér, hvor vejen ender, at myten fortæller, at sømændene på spøgelsesskibet Den Flyvende Holælender er evigt fordømt til igen og igen at forsøge at runde Kap Det Gode Håb uden nogen sinde at lykkes og uden at måtte gå i land. Og meget passende for vores næste udflugt ender

Med en vis mængde uro i kroppen imødeser vi den langsomt gryende dag.

turen herved med udsigten ud over et af verdens mest hajfyldte have.

På vej mod 'Hajernes Gyde'

Solen er endnu ikke stået op, da vi i dykkerfirmaets varevogn lægger Cape Town bag os og sætter kursen mod den sydafrikanske havneby Gansbaai. Forinden har vi tilbragt et par fredelige dage i byen med det lidt blakkede ry. Byen, hvor hoteller, restauranter og butikker om natten barrikaderer sig bag tremmer. Nu er det tid til endnu en fængslende oplevelse.

Vejen bugter sig nær kysten, og gennem tussmørket kan vi ane, at også dette område byder på dramatiske klippeformationer. Med en vis mængde uro i kroppen imødeser vi den langsomt gryende dag. En dag, som vi forventer ikke vil være helt som så mange andre dage. Vi er på vej mod den båd, der vil fragte os ud på havet. Vi er på vej ud for at dykke med store hvide hajer.

Vores lille sightseeing-kutter hopper og danser snart efter lystigt hen over de høje bølger, som de to kolliderende verdenshave i dag, som forventet, igen genererer. Ikke langt herfra, nær Danger Point-halvøen og mellem Geyser Rock og Dyer Is-

land, ligger Shark Alley - 'Hajernes Gyde'. Et af de bedste steder i hele verden at se menneskehajer. Det er dér, vi nu er på vej hen.

Dovne hvaler

»Hval i sigte,« lyder det imidlertid pludselig skrattende over højttaleren, mens vi endnu er på vej mod hajgyden. Lidt forvirrede over, at der åbenbart også er hvaler på disse kanter, kigger vi til styrbords side, hvor et par sydlige rethvaler ganske rigtigt flyder rundt og sender springvand af salt havvand og varm hvalluft op i luften. Desværre er de hverken i humør til saltomortaler eller til at dykke ned og vise os deres flotte haler. Så uden at kunne fylde hukommelseskortene med hvalakrobatik må vi nøjes med at fotografere den smule af hvalernes gråsorte, fedtglimsende ryg, der stikker op over vandet. Ud fra ryggen er det nærmest umuligt at fornemme omfanget af disse kolossale dyr, der kan blive næsten 20 meter lange og kan veje op til 80 tons. Det er varmt i solen på udsigtsdækket, hvorfra vi betragter hvalerne. Her lugter af dieselolie, og båden ruller og ruller på de høje bølger. Et par af vores medpassagerer ser allerede lidt grønne ud i hovederne.

Lidt senere runder vi Dyer Island og sejler ind i mere smult vand i selve hajgyden, hvor

Det føles lidt mærkeligt at stige ned i et bur omgivet af cirkende hvidhajer.

forberedelserne straks går i gang. Buret bag ved vores båd sænkes ned, og besætningen hælder fiskeolie og 'chum' - pulveriseret, frossen tun - ud i vandet omkring båden. De har også lavet en lille 'lokkesæl' kaldet Sammy af to tomme halvandenliters sodavandsflasker, der er omviklet med sort plastik. 'Get Sammy', råber de og trækker i en snor, de har fastgjort til lokkesælen, så det ser ud, som om den svømmer rundt i vandoverfladen og ikke laver spor andet end at vente på at blive spist.

Resultatet er ikke længe om at indfinde sig. Selv om det havde været på sin plads, er der ingen, der denne gang råber 'Haj i sigte', men snart begynder alligevel først en, så to, så tre store hvide hajer at cirkle omkring vores båd i det olierede vand, mens de forsøger at nappe i den lille, hjælpeløse plastiksæl. Med hajerne på plads siger vores guide de ord, vi på én gang har glædet os til og frygtet: »Det er tid til at gå i buret.«

På nær den øverste fritgående halve meter er buret nu helt nedsunket i havet. At burets top ligger over vandoverfladen, betyder, at vi har plads til at stikke hovedet op for at trække luft - ligesom vi kan nøjes med at iføre os snorkeludstyr frem for rigtigt dykkerudstyr.

»Hold for alt i verden armene inde i buret,« siger guiden formanende, før vi stiger ned i vandet, og forklarer, at det farligste, man kan gøre, er at pege ud af buret på en haj, mens en anden haj nærmer sig uset. »De kan bide hele armen af - og det vil ikke være første gang, at det er sket,« supplerer han ildevarslen.

Vandet er koldt, så vi ifører os våddragter, og så hopper vi ellers i baljen, selv om det ikke føles som århundredets snedigste idé at hoppe ned i et bur, som store hvide hajer cirkler tæt omkring. Heldigvis kan vi trøste os med, at det ikke er særlig længe siden, at vi har skrevet under på, at hvis vi skulle gå hen og druk-

En hvidhaj kan svømme op til 80 kilometer på en dag - og lugte blod på to kilometers afstand.

ne eller blive spist, er ansvaret naturligvis helt og holdent vores eget.

Dødens gab

Hajerne må ikke fodres, men det er lovligt at tiltrække dem med frossen tun, så længe stykkerne er små nok til, at det ikke regnes som egentlig føde. Så mens besætningen trækker rundt med stakkels Sammy og hælder mere fiskeolie og pulveriseret tun i vandet, kommer flere frygtindgydende hajer til. På et tidspunkt cirkler hele fem af de store rovfisk samtidig om båden. Nede fra buret føles det lidt som at betragte et akvariums haj-tank. Men det her er ikke noget akvarium, og under en meter fra os, kun adskilt af tynde ståltremmer, svømmer havets farligste dræber. Hannerne foran os er tre-fire meter lange, og vi er blevet fortalt, at de normalt vejer 6-700 kilo. Hunnerne er godt en meter længere og vejer normalt et par hundrede kilo mere. Den stør-

»Hold for alt i verden armene inde i buret,« siger guiden formanende, før vi stiger ned i vandet, og forklarer, at det farligste, man kan gøre, er at pege ud af buret på en haj, mens en anden haj nærmer sig uset. »De kan bide hele armen af - og det vil ikke være første gang, at det er sket.«

Køreturen fra Kapstaden til Kap det Gode Håb bød mange steder på flotte udsigter.

ste hunhaj, man nogensinde med sikkerhed har fastslået størrelsen på, var seks meter lang og vejede omkring to tons.

Efter turen i buret puster vi ud og fejrer, at vi ikke er blevet spist. Oppe fra dækket fotografere vi ivrigt de cirkende hajer gennem det grønrummede vand. Et par gange bryder en hvidhaj vandoverfladen og forsøger at gabe over lokkesælen, men hajernes fart - som kan nå op over 50 km/t - gør det næsten umuligt at nå at forevige dem i et klassisk 'Dødens gab'-øjeblik med frit udsyn til åben mund og spidse tænder.

Beskyttet bag tremmer har vi sovet i Kapstaden. Fra et bur nedsunket i havet har vi set ind i dødens gab. Og på fængselsøen har vi fået et lille indblik i landets skræmmende historie. Omkring Cape Town skorter det ikke på fængslende oplevelser.

Fem andre oplevelser i Sydafrika

Lesotho

Indesluttet i Sydafrika ligger kongedømmet Lesotho. Et besøg her kan let kombineres med en kørsel-ferie i Sydafrika. De fleste turister besøger den smukke Makhaleng-dal og landsbyen Malealea, hvis navn betyder 'der, hvor der er langt mellem tingene'. På små heste kan man ride op og ned ad stejle kløfter. Området vrimer med lokale til fods og på hesteryg iført karakteristiske mønstrede og farvestrålende tæpper.

Rid på en struds

På den såkaldte Garden Route omkring fem timers kørsel fra Cape Town ligger byen Oudsthoorn. Her findes strudsefarme, der tilbyder guidede rundture. På nogle farme kan man sågar spise strudsene i burgerform, eller man kan prøve at stå på et strudseæg, som, så længe det er friskt, kan bære en voksen mands vægt. På farmen Highgate Ostrich Show Farm kan man – forudsat at man vejer under 75 kilo og temperaturen er under 30 grader – prøve at ride på en struds. Efter

særlig aftale kan der arrangeres strudsevæddeløb mellem to eller flere strudse med hver sin jockey.

Besøg i slumbyer

I storbyer som Cape Town, Durban og Johannesburg kan du komme på 'township tour' i byens slumområder. I Cape Town besøger man typisk Langa, den ældste township i Sydafrika, og hører historien om rydningen under apartheidstyret af det tidligere slavekvarter District Six. Typisk får man også mulighed for at tale med lokale township-indbyggere og besøge en lokal pub.

Swaziland

Kongeriget Swaziland er ligesom Lesotho indesluttet i Sydafrika. Kongen er en spøjs fætter, der lever livet og vælter sig i penge, selv om landet er ret fattigt. Hvert år gifter han sig med en ny jomfru – efter en udvælgelsesceremoni, hvor afklædte piger danser foran ham. Derfor har han nu 23 koner og mere end 20 børn. I Swaziland kan du bo blandt zebraer, gnuer og flodheste i det hyggelige og idylliske

Milwane Wildlife Sanctuary i 'Den Kongelige Dal'. Kongen besluttede i april 2018 at ændre landets officielle navn til Kongeriget eSwatini.

Safari i Kruger

Kruger er både en af Afrikas største nationalparker og en af verdens dyrerigeste. Det er både muligt selv at køre rundt i parken i egen bil og at booke sig ind på organiserede ture. Via parkens officielle hjemmeside kan man booke hyggelige, runde safari-bungalows forskellige steder inde i selve parken.

30 dage i Thailand fra kr. 9.998

30 dage i villa ved Hua Hin fra kr. 9.998

Hiv en måned ud af kalenderen og nyd et ophold i dejlig villa i fredeligt område udenfor Hua Hin - en skøn destination, ideelt til golf, afslapning, shopping og ture. Villaen er 70 m² med separat stue og køkken og stor tagterrasse med jacuzzi og grill.

Rejsen inkluderer: Flyrejse fra København - Bangkok t/r • Skatter og afgifter på fly
• 28 nætters ophold i pool villa på Pineapple Hills Resort • Transfer Bangkok lufthavn - resort t/r

Det er muligt at bo i lejlighed i centrum af Hua Hin til samme pris.

For både villa og lejlighed tilkommer udgifter til el/vand - ca. kr. 350 for en måned.

14 dage på pragtfulde Bali fra kr. 10.998

Betagende risterrasser, særegne templer, farverige festivaler, skønne strande, frodig regnskov og et formidabelt kunst og kulturliv. Balineserne er et spirituelt folk - og guderne var rundhændede da de udtænkte denne lille perle i det Indiske Ocean.

Rejsen inkluderer: Flyrejse til Bali t/r inkl. al forplejning ombord • Skatter/afgifter på fly
• 4 nætter i Lovina • 4 nætter i Ubud • 4 nætter i Sanur • Daglig morgenmad
• Transport fra lufthavn til hotel t/r og mellem hoteller

Tilkøb udflugtspakke med 3 x heldags- og 2 x halvdagsture for kr. 1.200

Der er mulighed for andre hoteller mod tillæg

Rejs med Rapido Travel til FORMEL 1

- Formel 1 i Belgien Kør-selv med hotel og F1 billet kr. 3.390
- Formel 1 i Italien - 4 dage på Monza med fly, hotel, F1 kr. 9.995

- Formel 1 i Singapore eller Abu Dhabi - 5 dage fra kr. 11.990
- Formel 1 i Singapore og 1 uges ferie i Thailand fra kr. 15.490

- Vi er et danskejet rejsebureau med mere end 15 års erfaring
- Vi yder personlig service og skræddersyr din rejse efter ønske
- Vi laver gode pakkerrejser til de bedste priser
- Vi er naturligvis medlem af rejsegarantifonden nr. 1478

Ring 70 201 208

Se flere tilbud på toptours.dk